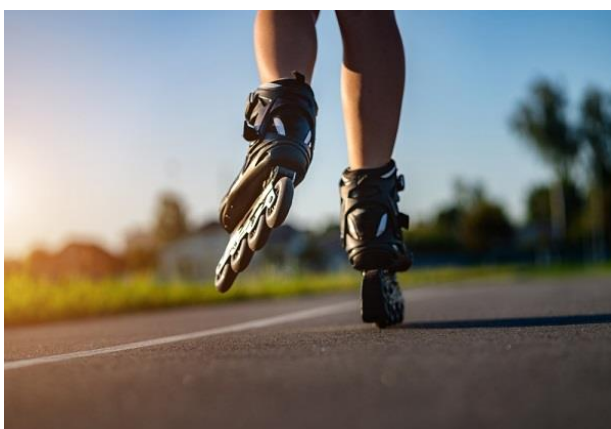

Uitgangspuntennotitie 'toekomstig buitensportaccommodatiebeleid'

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	1
2. Huidig beleid rondom ‘buitensportaccommodaties’	2
2.1 Voetbal & korfbal	2
2.2 Tennis	3
2.3 Overige buitensporten	4
2.4 Opstallen op de buitensportaccommodaties	4
2.5 Huurtarieven	5
3. Bevindingen op basis van het huidige beleid	6
4. Voorgestelde wijzigingen in het beleid	7
4.1 Bepelingscapaciteit sportvelden (voetbal en korfbal)	7
4.2 Onderhoud sportvelden (voetbal en korfbal) en bijbehorend groen	8
4.3 Onderhoud tennis- en overige sportcomplexen	9
4.4 Opstallen	9
4.5 Huurtarieven	10
5. Stellingen voor de gemeenteraad	12
5.1 Bepelingscapaciteit sportvelden (voetbal en korfbal)	12
5.2 Renovatie sportvelden	12
5.3 Natuurgras, hybride velden en kunstgrasvelden	12
5.4 Berekening sportvelden (voetbal en korfbal)	13
5.5 Tennis en overige sportverenigingen	13
5.6 Opstallen	14
5.7 Huurtarieven	14
5.8 Buitensportaccommodatie in ieder dorp	15
6. Planning vervolgstappen	16
Bijlage 1. Vergelijking veldtypen	
Bijlage 2. Berekenen van Natuurgras- en hybridevelden	
Bijlage 3. Informatie over overdracht opstallen	

1.Samenvatting

Op 23 januari 2025 heeft het presidium besloten om het ‘buitensportaccommodatiebeleid’, aan de hand van een collegevoorstel op hoofdlijnen, meningvormend te bespreken. Als input voor het debat is de voor u liggende uitgangspuntennotitie ‘toekomstig buitensportaccommodatiebeleid’ opgesteld. In deze notitie vindt u onder andere informatie over het huidige beleid, een korte analyse van het huidige beleid en uitgangspunten voor nieuw beleid. Aan de hand van de informatie uit deze notitie zal de gemeenteraad een meningvormend raadsdebat voeren.

Bevindingen

Voor het schrijven van deze uitgangspuntennotitie is een archiefstudie gedaan. Op basis van de doorgenomen informatie, opgedane praktijkervaringen en informatie uit gesprekken met verenigingen is geconcludeerd dat het huidige beleid rondom de buitensport aan vernieuwing toe is. Op dit moment is er geen duidelijk omkaderd buitensportaccommodatiebeleid. Het huidige beleid is verouderd en de bestaande beleidslijnen zijn niet altijd even duidelijk en consistent.

Voorstellen

Het belangrijkste doel van het nieuwe beleid is duidelijkheid over ‘wie’ ‘waarvoor’ verantwoordelijk is. In deze uitgangspuntennotitie is gekeken naar een logische en juridisch houdbare verdeling tussen de gemeente en de verenigingen. De belangrijkste benoemde standpunten in de uitgangspuntennotitie zijn;

- De capaciteitsberekening van de diverse sportbonden (KNVB en KNKV) zijn leidend voor het bepalen van de benodigde faciliteiten. Alle op basis van de capaciteitsberekening van de sportbonden benodigde velden worden door de gemeente onderhouden (regulier- en groot onderhoud) en worden waar nodig gerenoveerd.
- De gemeente neemt de kosten voor de renovaties van trainingsvelden en bijvelden én de uitvoering van het beregenen van de velden over van de verenigingen.
- Alle opstallen op de sportcomplexen (bijvoorbeeld ballenvangers, lichtmasten, dug-outs, leunhekwerken, kantines, kleedkamers) worden in eigendom, via een recht van opstal, overgedragen aan de sportverenigingen. De verenigingen zijn na overdracht volledig verantwoordelijk voor (de bekostiging van) het onderhoud.
- Alle tenniscomplexen, de Jeu-de-Boulesbanen in Kootstertille en de survivalbaan in Kootstertille worden geheel in eigendom overgedragen aan de verenigingen. De verenigingen zijn daarna volledig verantwoordelijk voor (de bekostiging van) het onderhoud.
- Voor de buitensportverenigingen wordt geen huur meer in rekening gebracht.

Voor zowel de verenigingen als de gemeente zal de doorvoering van het beleid veranderingen met zich mee brengen. Voor de verenigingen verandert bijvoorbeeld dat zij de renovatie van trainings- en bijvelden niet meer hoeven te bekostigen, geen huur meer hoeven te betalen en als eigenaar van de opstallen (meer) mogelijkheden op subsidies hebben of een hypotheek kunnen vestigen. Aan de andere kant zullen de verenigingen zelf de gehele bekostiging van de opstallen moeten dragen, geen kunstgrasvelden meer tot hun beschikking hebben / houden en boventallige bijvelden worden niet meer onderhouden of komen te vervallen. De gemeente hoeft niet meer te investeren in opstallen en de aanleg en onderhoud van kunstgras, maar zal wel de bekostiging van renovaties van de trainings- en bijvelden voor haar rekening nemen.

2. Huidig beleid rondom ‘buitensportaccommodaties’

Voor het in kaart brengen van het huidige beleid rondom buitensportaccommodaties is er een archiefstudie gedaan. Geconcludeerd is dat er geen duidelijk omkaderd beleid omtrent de ‘buitensport’ is vastgesteld. De huidige beleidsregels voor de ‘buitensport’ worden beschreven in diverse notities en raadsvoorstellen en voor de diverse sporten gelden andere beleidsregels. Hieronder wordt per ‘sport’ een overzicht gegeven van de betreffende verenigingen en volgt een korte samenvatting van de huidige beleidsregels.

2.1 Voetbal & korfbal

In de gemeente Achtkarspelen zijn er de volgende voetbal- en korfbalverenigingen;

Voetbalverenigingen	Korfbalverenigingen
- SV ASC Augustinusga - FC Surhústerfean - GSVV Gerkesklooster - VV Harkema-Opeinde - VV Harkemase Boys - SC Kootstertille - SC Twijzel - VVT - VV Buitenpost - VV Drogeham	- DTS Surhuizum - Flamingo’s Buitenpost - Frigo Gerkesklooster - K.C. Boelenslaan - KV Harkema - Olympia Twijzel - KV It Fean

De gemeente is op basis van het huidige beleid verantwoordelijk voor zowel het regulier- als groot onderhoud van de voetbal- en korfbalvelden. De bovengenoemde verenigingen maken gebruik van in totaal 25 wedstrijdvelden, 14 trainingsvelden / oefenhoeken en 7 kunstgrasvelden.

Het reguliere onderhoud (maaïen, rollen, slepen en vegen enzovoort) wordt binnen de gemeente uitgevoerd door Stichting Maatschappelijke Ondernemen Achtkarspelen (MOA). Voor uitvoering van het groot onderhoud verstrekt de gemeente opdrachten aan hierin gespecialiseerde bedrijven.

De diverse verenigingen hebben ook zelf taken in het onderhoud van de sportterreinen. In onderstaande tabel wordt de verdeling van verantwoordelijkheden en onderhoudstaken tussen de gemeente en de verenigingen weergegeven.

Onderhoud sportvelden huidig beleid	Uitvoering	
	Gemeente	Vereniging
<i>Werkzaamheden</i>		
Maaïen sportvelden	x	
Maaïen rondom obstakels		x
Gras vegen	x	
Bemesten	x	
Rollen	x	
Dressen / bezanden	x	
Top beluchten	x	
Slepen wedstrijdvelden	x	
Slepen trainingsvelden		x
Bestrijden ziekten en plagen	x	
Schudfrezen / vertidraineren	x	
Verticuteren/frees maaïen	x	
Inzaai en doorzaaien	x	
Herstellen doelgebieden	x	

Onderhoud sportvelden huidig beleid	Uitvoering	
<i>Werkzaamheden</i>	<i>Gemeente</i>	<i>Vereniging</i>
Snoeien overhangend groen		x
Snoeien/afzetten bosplantsoen en bomen	x	
Beregenen wedstrijd- en trainingsvelden		x
Belijning natuurgrasvelden		x
Herstellen speelschade		x
Onkruidbestrijding verhardingen		x
Herstellen leunhekwerk, doelen, ballenvangers	x	
Opschonen sloten	x	

Voor het goed en veilig bespeelbaar houden van sportvelden dienen deze velden te worden gerenoveerd. Afhankelijk van de ondergrond en type veld dient de toplaag van een veld na circa 10-15 jaar en de onderbouw na circa 30-40 jaar te worden gerenoveerd / vervangen. Op basis van de huidige beleidslijnen is de gemeente verantwoordelijk voor de bekostiging van de renovaties van alleen de hoofdvelden en kunstgrasvelden. De renovaties van de trainingsvelden (anders dan kunstgrasvelden) en bijvelden moeten worden bekostigd door de vereniging. Net als bij groot onderhoud is het renoveren van sportvelden specialistisch werk en moeten deze door specialistische bedrijven worden uitgevoerd.

Op de bovenstaande rolverdeling zijn in het verleden enkele uitzonderingen gemaakt. Zo worden de voetbalvelden in Buitenpost gemaaid door de voetbalvereniging. Voetbalvereniging Buitenpost krijgt vanuit de gemeente hier een maaivergoeding voor. Daarnaast wordt het regulier- en groot onderhoud van het kunstgrasveld in Augustinusga uitgevoerd door Stichting Beheer Sportveld Easterbuorren. De renovatie van dit veld is een verantwoordelijkheid van de gemeente.

2.2 Tennis

In de gemeente Achtkarspelen zijn de volgende tennisverenigingen;

Tennisverenigingen
- TV Buitenpost - TC de Delte Drogeham - TC De Harkema - Tilster Tennis Club - TSO Surhuisterveen - SV ASC Augustinusga

De tennisverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud op de complexen. De gemeenteraad heeft in 2018 besloten dat éénmalig de bekostiging van de renovatie van één baanblok per tenniscomplex voor rekening van de gemeente komt. Voor de bekostiging van deze renovaties heeft de gemeenteraad destijds éénmalig kredieten beschikbaar gesteld en de lasten hiervan tot en met 2029 in de gemeentebegroting verwerkt. Bij het vaststellen van deze 'beleidslijn' heeft de gemeenteraad wel besloten dat er bij toekomstige renovaties moet worden afgewogen of de investering nog verantwoord is. Aan de hand van het aantal leden wordt de keuze gemaakt om de banen wel of niet te renoveren. Renovaties van tennisbanen zijn specialistische werkzaamheden en worden door specialistische bedrijven uitgevoerd.

2.3 Overige buitensporten

Naast de complexen voor voetbal-, korfbal- en tennisverenigingen heeft de gemeente nog de volgende buitensportaccommodaties in eigendom;

Overige buitensportverenigingen
- IJsbanen in Buitenpost, Harkema, Kootstertille en Twijzelerheide. - Skeelerbaan in combinatie met ijsbaan in Surhuisterveen. - Kaatsveld Buitenpost. - 'Mejontsmaveld Buitenpost' (algemeen recreatie / sportterrein). - Scoutingscomplex 'de Brimzen' (locatie op het 'Mejontsmaveld Buitenpost'). - Fierljepaccommodatie Buitenpost. - Jeu-de-Boulesbanen in Kootstertille. - Survivalbaan in Kootstertille.

De verantwoordelijkheid voor het onderhoud van deze accommodaties ligt bij de verenigingen of hierover zijn geen afspraken gemaakt. In het verleden is er incidenteel wel door de gemeente geïnvesteerd in deze accommodaties (bijvoorbeeld doormiddel van subsidies).

2.4 Opstallen op de buitensportaccommodaties

Bijna alle opstallen op de gemeentelijke sportcomplexen zijn eigendom van de gemeente. Op enkele uitzonderingen na is namelijk nergens een opstalrecht of recht van erfpacht gevestigd en hierdoor is de gemeente juridisch gezien eigenaar van de opstallen.

In 2017 heeft de gemeenteraad de aansprakelijk van alle opstallen op zich genomen. Dat de gemeente aansprakelijk is betekent niet dat de gemeente verantwoordelijk is voor al het onderhoud van de opstallen op de gemeentelijke sportterreinen. In de zogenoemde 'kruisjeslijst' kunt u lezen wie voor het onderhoud van welk opstal (inclusief bekostiging) verantwoordelijk is;

Kruisjeslijst verantwoordelijkheden sportterreinen		
Omschrijving object:	Sportvereniging:	Gemeente:
Bouwkundig		
Kantine, clubgebouw, berging, hok	x	
Kleedgebouwen	x	
Tribunes	x	
Werktuigbouwkundige installaties	x	
Elektrotechnische installaties	x	
Wet- en regelgeving (b.v. brandweer)	x	
Terrein / buiteninrichting		
Dug-out	x	
Lichtmasten wedstrijdveld (bestaand)	x	
Lichtmasten trainingsveld (bestaand)		x
Lichtmasten zowel wedstrijd- als trainingsveld (kunstgras)	x	
Lichtmasten (nieuwe)	x	
Ballenvangers		x
Speeltoestellen	x	
Scoreborden	x	
Hekwerken rondom veld (leunhekken)		x
Omheining rondom complex	x	
Vaste doelen		x
Verplaatsbare doelen	x	
Pupillen doelen	x	
Korven + staanders	x	

Omschrijving object:	Sportvereniging:	Gemeente:
Terrein / buiteninrichting		
Rijwielstalling / rijwielstaanders	x	
Verharding - parkeerterrein		x
Verharding – overige (achter de hekken)	x	
Drainage		x
Reclameborden	x	

Om de veiligheid van de opstallen te borgen keurt de gemeente de opstallen. Herstelpunten geeft de gemeente door aan de vereniging. De vereniging moet er dan voor zorgen dat het opstal wordt gemaakt of wordt verwijderd.

Op basis van de ‘Beleidsregel sport – kledingaccommodaties’ komen verenigingen in aanmerking voor een bijdrage ten behoeve van investeringen in de kledingaccommodaties. Op basis van de genoemde regeling is er een bijdrage mogelijk van maximaal 50% voor de nieuwbouw, uitbreiding en/of renovatie van kledingaccommodaties op sportcomplexen voor voetbal-, korfbal-, tennis-, en fierljepclubs. De voetbal-, korfbal- en tennisverenigingen kunnen maximaal éénmaal per 40 jaar een bijdrage ontvangen uit deze regeling. Voor de fierljepvereniging geldt een termijn van éénmaal per 15 jaar.

2.5 Huurtarieven

De huidige huren van de buitensportaccommodaties worden berekend aan de hand van een prijs per vierkante meter beschikbare oppervlakte. Voor de diverse sporten zijn er verschillende huurprijzen per vierkante meter. Voor de voetbal- en korfbalverenigingen wordt er geen onderscheid gemaakt in prijs per vierkante meter voor kunstgrasvelden of natuurgrasvelden.

3. Bevindingen op basis van het huidige beleid

Op basis van de archiefstudie, praktijkervaringen en informatie uit gesprekken met verenigingen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het is niet duidelijk waarom sommige beleidskeuzes zijn gemaakt. De beleidskeuzes lijken vanuit historische perspectief óf de op dat moment bestaande financiële situatie te zijn genomen.
- De beleidskeuze om trainingsvelden vanuit de gemeente niet te renoveren is onlogisch. Op basis van het huidige beleid is de gemeente verantwoordelijk voor de renovaties van hoofdvelden en kunstgrasvelden. Renovaties van trainingsvelden en bijvelden moeten worden bekostigd door de betreffende vereniging. Trainingsvelden worden echter verreweg het meest gebruikt en zouden daarom eigenlijk het vaakst moeten worden gerenoveerd. De verenigingen kunnen over het algemeen de renovatiekosten niet dragen. Renovaties van de trainingsvelden blijven daardoor uit, met als gevolg slechte velden en bijbehorende klachten en problemen. Een gevolg van de slechte staat van de trainingsvelden is de steeds groter wordende roep om kunstgrasvelden (bepeling van deze velden is veel minder afhankelijk van het weer) en in het verleden zijn er in de gemeente enige kunstgrasvelden gerealiseerd. De verenigingen die nu over een kunstgrasveld beschikken hebben geluk, want zoals al aangegeven komen de renovaties van kunstgrasvelden namelijk wel voor kosten van de gemeente. De kosten over de gehele levensloop (afschrijving, onderhoud en renovatie) van een kunstgrasveld zijn drie tot vier keer zo hoog dan die van een natuurgrasveld. Voor de gemeente is een kunstgrasveld daarmee een dure keuze (zie bijlage 1 voor een overzicht van bespelingscapaciteit en kosten van de diverse soorten sportvelden).
- De gemeente is aansprakelijk voor alle opstallen op de sportparken. De gemeente is echter niet verantwoordelijk voor het onderhoud van alle opstallen. Dit is een onwenselijke constructie die risico's met zich meebrengt.
- De verantwoordelijkheid rondom opstallen is niet logisch. Waarom bijvoorbeeld bestaande lichtmasten op een trainingsveld door de gemeente worden onderhouden en nieuwe lichtmasten op een trainingsveld of andere velden niet, is niet duidelijk. Dit werkt begrijpelijkerwijs onduidelijkheid over 'wie doet nu precies wat' in de hand.
- Bij verzoeken van verenigingen wordt vaak afgeweken van het bestaande beleid. Verzoeken lijken in het verleden puur willekeurig te zijn beoordeeld en hierdoor wordt de ene vereniging beter behandeld dan de andere. De gemeente houdt zich hierbij niet aan het gelijkheidsbeginsel.
- Van de 'Beleidsregel sport – en kleedaccommodaties' zijn verschillende versies in omloop. Op basis van de ene versie komen alleen kosten voor de vervanging van de cv-ketel, elektra, dakbedekking, hemelwaterafvoer, goten, boeidelen en buitenkozijnen voor subsidie in aanmerking. In een andere versie worden deze zaken niet genoemd. Onduidelijk is welke versie nu geldt. Daarnaast is niet duidelijk waarom op basis van de 'Beleidsregel sport – en kleedaccommodaties' de fierljepvereniging eens per 15 jaar in aanmerking komt voor een bijdrage en de andere verenigingen éénmaal per 40 jaar.

De diffuusheid van het hierboven beschreven beleid en de losse óf afwijkende beleidskeuzes hebben de afgelopen jaren tot een aantal merkwaardige en niet wenselijke situaties geleid.

4. Voorgestelde wijzigingen in het beleid

Uit de voorgaande informatie kan geconstateerd worden dat het huidige beleid rondom buitensportaccommodaties niet altijd consistent en duidelijk is. Het doorvoeren van wijzigingen in het beleid en het creëren van duidelijkheid zijn daarom zeer gewenst. Bij de hieronder volgende voorstellen is gekeken naar een logische en juridisch houdbare verdeling tussen de gemeente en de verenigingen. Een financiële doorrekening is hierbij nog niet gemaakt.

4.1 Bepelingscapaciteit sportvelden (voetbal en korfbal)

Voor het trainen en spelen van wedstrijden zijn er trainings- en wedstrijdvelden nodig. Bij de bepaling van het aantal benodigde velden kunnen tussen verenigingen (huurder) en gemeenten (verhuurder) verschillende opvattingen ontstaan. Een vereniging zal namelijk zoveel mogelijk faciliteiten (velden, kleedkamers, lichtmasten enzovoort) tot haar beschikking willen hebben en hoewel de gemeente dit (mogelijk) ook wel zou willen, kijkt de gemeente ook naar de financiële component. De belangen van de partijen zijn daarmee dus verschillend. Hierdoor kan het bijvoorbeeld gebeuren dat een vereniging aangeeft dat zij meer velden nodig heeft om de trainingen en wedstrijden te kunnen plannen en dat de gemeente dan aangeeft dat de verenigingen maar anders moeten gaan plannen. Om een evenwicht in de belangen van zowel de verenigingen als de gemeente te vinden hebben de sportbonden (KNVB en KNKV) capaciteitsberekeningen gemaakt. Bij deze berekeningen houden de bonden redelijkerwijs rekening met de diverse belangen. Aan de hand van het aantal spelende leden en teams wordt berekend hoeveel uren, velden en kleedkamers een vereniging nodig heeft om haar trainingen en wedstrijden op een normale manier uit te kunnen voeren. Hoewel de gemeente niet verplicht is om zich aan deze normen te conformeren wordt voorgesteld om in de toekomst deze normen wel zoveel mogelijk leidend te laten zijn. Voor de verenigingen in de gemeente Achtkarspelen zal dit bij sommige verenigingen betekenen dat er velden zullen moeten worden gerenoveerd. Bij andere verenigingen kunnen velden komen te vervallen.

Uitgangspunten:

- De capaciteitsberekening van de diverse sportbonden (KNVB en KNKV) leidend laten zijn voor het bepalen van de benodigde faciliteiten. Alle op basis van de capaciteitsberekening van de sportbonden benodigde velden (inclusief trainings- en bijvelden) worden door de gemeente onderhouden (regulier- en groot onderhoud) en worden waar nodig gerenoveerd.
- Waar door ruimtegebrek de bespelingscapaciteit te beperkt is wordt er ingezet op de aanleg van hybridevelden. Mocht met hybridevelden of het delen van accommodaties niet voldoende capaciteit mogelijk zijn, dan kan er als allerlaatste optie nog worden ingezet op de aanleg van een kunstgrasveld.
Wanneer de kunstgrasvelden verdwijnen is het noodzakelijk dat de andere benodigde velden (inclusief trainings- en bijvelden) goed worden onderhouden en tijdig worden gerenoveerd.
- De gemeentelijke kunstgrasvelden kunnen kosteloos worden gebruikt door andere sportverenigingen uit onze gemeente. De verenigingen bij wie het betreffende veld op het complex is gesitueerd mogen geen huur voor het gebruik van het veld vragen. Een gebruikersvergoeding voor het energiegebruik van de lichtmasten en het gebruik van de kleedkamers is wel toegestaan. Er wordt verwacht dat de verenigingsbesturen over het gebruik van deze velden onderling afspraken maken.
- In verband met de hoge kosten, slechte duurzaamheid en nadelige milieu- en ecologische gevolgen wordt er niet meer geïnvesteerd in kunstgrasvelden als dat qua benodigde capaciteit niet nodig is. De bestaande kunstgrasvelden worden, indien niet noodzakelijk, niet

meer gerenoveerd en afhankelijk van de benodigde capaciteit omgevormd naar hybride- of natuurgrasvelden.

- Voor de (op basis van de door de sportbonden berekende capaciteit) boventallige velden wordt een andere bestemming gezocht. Zolang er voor deze velden geen andere bestemming is gevonden zal de gemeente deze velden alleen regulier onderhouden. Het jaarlijkse grootonderhoud en eventuele renovaties zullen niet meer plaatsvinden.

4.2 Onderhoud sportvelden (voetbal en korfbal) en bijbehorend groen

Het onderhoud van sportvelden is een specialistische taak. Door de veranderende wetgeving omtrent onkruidbestrijding en het veranderende weerbeeld wordt het goed onderhouden van sportvelden steeds complexer. De uitvoering van goed regulier onderhoud van de sportvelden is van grote invloed op de levensduur en veiligheid van de velden en hiervoor is steeds meer expertise nodig.

Voor beregening van de sportvelden is bijvoorbeeld het tijdstip en de hoeveelheid water essentieel voor de staat en de levensduur van de sportvelden (in bijlage 2 vindt u uitgebreidere informatie over het beregenen van sportvelden). De benodigde expertise om het onderhoud, waaronder dus beregening, van de sportvelden goed uit te kunnen voeren kan eigenlijk niet (meer) van vrijwilligers worden verwacht.

Voor de uitvoering van snoeiwerkzaamheden geldt hetzelfde. Op basis van het huidige beleid zijn de betreffende verenigingen verantwoordelijk voor het snoeien van het overhangend groen op de sportparken. De in Nederland geldende regels voor de bescherming van flora en fauna zijn vastgelegd in de Wet natuurbescherming (deze wet is per 1 januari 2024 opgegaan in de Omgevingswet). In deze wet is opgenomen dat eenieder die werkzaamheden in de natuur en snoeiwerkzaamheden tijdens het broedseizoen uitvoert, zich moet houden aan de regels zoals onder andere de zorgplicht. Voor een vakbekwame uitvoering van het beheer moeten deze werkzaamheden worden uitgevoerd door personen die in het bezit zijn van het certificaat 'wet natuurbescherming niveau 1'. De vrijwilligers van de verenigingen zijn veelal niet in het bezit van dit certificaat en dit kan redelijkerwijs niet van vrijwilligers worden verwacht.

Uitgangspunten:

- De verenigingen zijn alleen verantwoordelijk voor het aanbrengen van belijning, het herstellen van speelschade en het maaien rondom obstakels (o.a. doelpalen en leunhekwerken).
- De gemeente is verantwoordelijk voor al het overige reguliere onderhoud op de sportvelden (o.a. maaien, bemesten, rollen, slepen, top beluchten etc.).
- De gemeente is verantwoordelijk voor al het groot onderhoud van de benodigde sportvelden.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de renovaties van alle benodigde sportvelden.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de beregening van alle sportvelden. Voor de toekomstige beregening van de sportvelden zal de gemeente in gaan zetten op de realisatie van automatische beregeningsinstallaties.
- De gemeente is verantwoordelijk voor alle snoeiwerkzaamheden (inclusief het snoeien van overhangend groen) op de sportparken.
- De gemeente is verantwoordelijk voor de onkruidbestrijding op alle aanwezige verhardingen rondom het sportpark.

4.3 Onderhoud tennis- en overige sportcomplexen

De tennisverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud op de complexen. De gemeenteraad heeft in 2018 besloten dat éénmalig de bekostiging van de renovatie van één baanblok per tenniscomplex voor rekening van de gemeente komt.

Uitgangspunten:

- Alle tenniscomplexen, de Jeu-de-Boulesbanen in Kootstertille en de survivalbaan in Kootstertille worden geheel in eigendom (via een recht van opstal óf een combinatie van recht van opstal met recht van erfpacht) overgedragen aan de verenigingen. De verenigingen zijn daarna volledig verantwoordelijk voor (de bekostiging van) het onderhoud.
- Het onderhoud van het kaatsveld en het Mejontsmafjild te Buitenpost wordt door de gemeente uitgevoerd. Het gebouw en bijbehorende opstallen van scoutingsvereniging 'de Brimzen' op het Mejontsmafjild worden in eigendom aan de vereniging overgedragen.
- Op de gemeentelijke ijsbanen is de gemeente verantwoordelijk voor het hekkelen van de sloten en het uitvoeren van de snoeiwerkzaamheden. De opstallen op deze terreinen worden in eigendom aan de ijsbaanverenigingen overgedragen.

4.4 Opstallen

Op de sportcomplexen staan allerlei opstallen (bijv. kleedkamers, kantine, ballenvangers, dug-outs, leunhekwerken, lichtmasten). In het huidige beleid is de gemeente aansprakelijk voor al deze opstallen. De verenigingen zijn echter wel verantwoordelijk voor het onderhoud van diverse van deze opstallen. Dit werkt onduidelijkheid over 'wie doet nu wat' in de hand.

Veel verenigingen hebben de diverse opstallen zelf bekostigd en gedragen zich als eigenaar. Geconstateerd is dat er binnen de gemeente echter nauwelijks rechten van opstal / erfpachten zijn opgesteld. Dit betekent dat de gemeente juridisch gezien, door het natrekkingsrecht, eigenaar is van de opstallen.

In paragraaf 4.3 wordt geadviseerd om alle tenniscomplexen, de Jeu-de-Boulesbanen in Kootstertille en de survivalbaan in Kootstertille geheel in eigendom over te dragen aan de verenigingen. Voor de voetbal- korfbalverenigingen wordt voorgesteld om alle opstallen op de sportcomplexen, via een recht van opstal, over te dragen aan de verenigingen (zie bijlage 3 voor meer informatie over de opdracht van opstallen). Op deze manier is de scheiding duidelijk. De gemeente is eigenaar en daarmee verantwoordelijk en aansprakelijk voor het onderhoud van de velden. De vereniging is eigenaar en daarmee verantwoordelijk en aansprakelijk voor alle opstallen.

Hoewel de gemeente een vrijwilligersverzekering bij Centraal Beheer heeft afgesloten zullen de verenigingen zich ook moeten gaan verzekeren voor aansprakelijkheid. De verzekering die de gemeente heeft afgesloten heeft een tweede (secundaire) dekking en wordt daarom een 'vangnet-verzekering' genoemd. Dit betekent dat de vrijwilligersverzekering wordt ingeschakeld als de schade niet op een andere manier wordt vergoed. Deze verzekering is dus afgesloten voor onvoorziene situaties. Het door een verenigingsbestuur niet verzekeren voor aansprakelijkheid in verband met de gemeentelijke 'vangnet-verzekering' is niet een onvoorziene situatie.

Het nadeel voor de overdracht van de opstallen voor de verenigingen is dat zij geheel voor de vervangingskosten van deze opstallen komen te staan. Het voordeel voor de verenigingen is dat zij als eigenaar van de opstallen voor meer subsidies in aanmerking komt (hiervoor komt de gemeente niet in aanmerking) en een hypotheek zou kunnen vestigen. De vereniging kan dan als

eigenaar zelf verbeteringen aan het complex realiseren en is niet afhankelijk van de gemeente. Het voordeel voor de gemeente, bij overdracht van de opstallen, is dat zij niet meer de kosten voor de vervanging / vernieuwing hoeft te dragen. Het nadeel is dat de gemeente minder inspraak heeft in de staat van de opstallen en de vervanging daarvan. Echter om de veiligheid te borgen laat de gemeente de opstallen op de sportparken wel viermaal per jaar keuren.

Uitgangspunten:

- Alle opstallen op de sportcomplexen (bijvoorbeeld ballenvangers, lichtmasten, leunhekwerken, kantines, dug-outs, kleedkamers) worden in eigendom, via een recht van opstal, voor een symbolisch bedrag overgedragen aan de sportverenigingen. In verband met onderhoudstechnische redenen vormt het eigendom van de vaste doelen op de sportvelden hierop een uitzondering. Deze blijven in eigendom van de gemeente. Het vervangen van de netten in deze vaste doelen is door de uiteenlopende wensen qua kleuren en kwaliteit wel een verantwoordelijkheid van de verenigingen.
- Na overdracht zijn de verenigingen volledig verantwoordelijk voor al het onderhoud van de opstallen. Ook de bijbehorende aansprakelijkheid van de opstallen ligt dan bij de vereniging.
- Om de veiligheid te borgen en ongelukken op de sportparken te voorkomen, laat de gemeente de opstallen op de sportparken viermaal per jaar keuren op veiligheid. Van de keuringen worden rapporten opgesteld. Onveilige situaties worden aan de betreffende vereniging doorgegeven en de vereniging zal deze situaties binnen een bepaalde periode moeten oplossen. Wordt de onveilige situatie niet opgelost dan zal de gemeente dit regelen. De kosten die de gemeente maakt voor het oplossen van de onveilige situatie worden dan in rekening gebracht bij de betreffende vereniging. Ook de geheel in eigendom over te dragen complexen (onder andere tennis en Jeu de Boules) worden in deze keuringen meegenomen. De enige uitzondering hierop is het complex van de survivalvereniging. Dit is een afgesloten terrein en voor dergelijke toestellen gelden andere regels. De survivalvereniging is zelf verantwoordelijk voor de veiligheidskeuringen op het complex.
- De gemeente zal eens per vijf jaar op alle sportparken de stabiliteit- en elektrotechnische keuringen van lichtmasten uit laten voeren door een daarin gespecialiseerd bedrijf.
- Om schade aan de velden te voorkomen moeten alle (vervangings-) werkzaamheden aan de opstallen worden afgestemd met de 'toezichthouder buitensportaccommodaties'. Bij overtredingen zullen boetes worden uitgedeeld en zal de gemaakte schade aan de velden in rekening worden gebracht bij de vereniging.
- De definitieve overdracht van de opstallen zal in consensus met de verenigingen moeten worden geregeld. Uitgangspunt is dat de over te dragen opstallen, voor de daadwerkelijke overdracht, nog minimaal 5 jaar goed moeten kunnen functioneren.

4.5 Huurtarieven

De huidige huren van de buitensportaccommodaties worden berekend aan de hand van de prijs per vierkante meter beschikbare oppervlakte. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt in kunstgrasvelden of natuurgrasvelden.

Bij kunstgrasvelden is de bespelingscapaciteit veel hoger dan bij reguliere natuurgrasvelden. Bij natuurgrasvelden ligt de norm op 350 uren per jaar. Bij hybridevelden ligt de norm op 800 uren en bij kunstgrasvelden is dit 1200 uren per jaar. Verenigingen die over kunstgrasvelden beschikken hebben daardoor veel meer speeluren tot hun beschikking dan verenigingen die deze velden niet tot hun beschikking hebben.

Als de voorstellen uit de voorgaande paragrafen worden overgenomen wordt voorgesteld om geheel geen huur meer in rekening te brengen bij de buitensportverenigingen. Bij akkoord op de voorstellen worden de verenigingen namelijk eigenaar van alle opstallen op de sportvelden. Door deze overdracht zullen de verenigingen extra kosten krijgen. Het overdragen van opstallen zonder enige compensatie voelt als oneerlijk en zal ook niet goed vallen bij de verenigingsbesturen.

Normaliter zou het voor de hand liggen om een subsidieregeling in te stellen voor een bijdrage in het vernieuwen van opstallen. Als compensatie van deze kosten kan echter ook worden gekozen om geen huur voor de velden meer in rekening te brengen. De verenigingen kunnen deze bijdragen dan bijvoorbeeld reserveren en in vernieuwing van de opstallen steken.

De gemeente loopt met het vervallen van de huurinkomsten ongeveer € 55.000 mis.

Daartegenover staat dan wel een capaciteitsvoordeel voor de organisatie. In de toekomst hoeven dan geen subsidieverzoeken worden behandeld en de werkzaamheden voor het innen van de huur hoeven niet meer te worden uitgevoerd. Daarnaast is de scheiding ook geheel duidelijk. Als de gemeente geen huur meer in rekening brengt betekent dat niet dat er geen huurovereenkomsten hoeven te worden opgesteld. De afspraken richting elkaar moeten namelijk wel goed worden vastgelegd.

Uitgangspunten:

- Geen huur meer voor de buitensportverenigingen in rekening brengen.
- Geen aparte subsidieregeling invoeren voor vernieuwing / vervanging van de opstallen.

Mocht de gemeenteraad het bovenstaande advies niet willen overnemen dan wordt voorgesteld om een huursystematiek in te stellen waarbij een eerlijkere verdeling komt van de huren. Hierbij zou de huur dan kunnen worden berekend aan de hand van de bespelingscapaciteit in uren op het sportcomplex. Daarnaast wordt dan ook geadviseerd om een subsidieregeling in te stellen voor de vervanging / vernieuwing van de opstallen.

Uitgangspunten:

- De huursystematiek aanpassen en de huurhoogte van de buitensportaccommodaties berekenen aan de hand van de bespelingscapaciteit in uren van de diverse sportvelden. Een nadere uitwerking van deze systematiek volgt dan nog.
- Een subsidieregeling opstellen en invoeren voor vernieuwing / vervanging van opstallen. Een nadere uitwerking van deze subsidieregeling volgt dan nog.

5. Stellingen voor de gemeenteraad

Voorgaande informatie schetst een beeld van de huidige stand van zaken rondom het buitensportaccommodatiebeleid en de voorgestelde aanpassingen. Op 10 april gaat de gemeenteraad debatteren over nieuw beleid en tijdens dit debat wil het college ophalen of de gemeenteraad zich kan vinden in de geschetste uitgangspunten en voorgestelde adviezen. Daarna zal verantwoordelijk wethouder Bruining, met de input vanuit de raad, in overleg gaan met alle buitensportverenigingen. De input van zowel de gemeenteraad als de verenigingsbesturen wordt verwerkt in een definitief voorstel voor de gemeenteraad.

Het college stelt de gemeenteraad voor om per onderwerp over enkele uitgangspunten, in de vorm van stellingen, te debatteren. In de volgende paragrafen worden per onderwerp deze uitgangspunten gegeven. In de voorgaande paragrafen is al de benodigde achtergrondinformatie gegeven. Voor de overzichtelijkheid wordt er per onderwerp nog een korte toelichting gegeven.

5.1 Bepelingscapaciteit sportvelden (voetbal en korfbal).

De diverse sportbonden (KNVB en KNKV) hebben normen voor de bepelingscapaciteit van de sportvelden. Aan de hand van het aantal spelende leden / teams kan worden berekend hoeveel bepelingsuren, wedstrijdelden, trainingsvelden en kleedkamers een vereniging nodig heeft om zijn wedstrijden en trainingen redelijkerwijs te kunnen plannen.

Wanneer de gemeente zich aan deze normen conformeert zal dit betekenen dat op sommige plekken velden kunnen worden afgestoten en dat op sommige sportcomplexen velden zullen moeten worden gerenoveerd. Voor dit onderwerp zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd;

- *Voor de capaciteitsberekening van het aantal sportvelden voor de voetbal- en korfbalverenigingen zijn de bepelingsnormen van de sportbonden leidend.*
- *Voor overbodige sportvelden wordt een andere invulling gezocht (bijvoorbeeld woningbouw, bedrijventerrein, natuurlijke invulling) en dit betekent dat de betreffende verenigingen deze velden niet meer kan gebruiken.*

5.2 Renovatie sportvelden.

Op basis van het huidige beleid is de gemeente verantwoordelijk voor de renovaties van hoofdvelden en kunstgrasvelden. Renovaties van trainingsvelden en bijvelden moeten door de betreffende verenigingen zelf worden bekostigd. Trainingsvelden worden echter verreweg het meest gebruikt en zouden daarom eigenlijk het vaakst moeten worden gerenoveerd. De verenigingen kunnen over het algemeen de renovatiekosten niet zelf betalen en renovaties van de trainingsvelden blijven daardoor uit. Het gevolg daarvan is slechte velden en bijbehorende klachten en problemen. Wanneer de gemeente de trainings- en bijvelden gaat renoveren zal dit extra kosten met zich meebrengen. Door deze velden te renoveren kan er op diverse sportparken voldoende capaciteit worden bewerkstelligd, waardoor de aanleg en renovaties van kunstgrasvelden niet meer nodig is. Voor dit onderwerp is het volgende uitgangspunt geformuleerd;

- *De gemeente renoveert en onderhoudt alle (op basis van de bondsnormen) benodigde velden.*

5.3 Natuurgrasvelden, hybride velden en kunstgrasvelden.

Het college stelt voor, om de benodigde capaciteit voor de clubs te behalen, om in te zetten op de aanleg en onderhoud van natuurgrasvelden. Als er door ruimtegebrek op het sportcomplex daarvoor onvoldoende ruimte is zal er als oplossing worden gekeken naar het verhogen van de

capaciteit door de aanleg van hybridevelden. Mocht met hybridevelden of het delen van accommodaties niet voldoende capaciteit mogelijk zijn dan kan er als allerlaatste optie nog worden ingezet op de aanleg van een kunstgrasveld.

De totale kosten voor de aanleg en het onderhoud van kunstgras zijn over een periode van 30 jaar het hoogst (zie bijlage 1). Daarnaast zijn de nadelige milieu- en ecologische gevolgen bij kunstgrasvelden het grootst. Echter veel voetbalverenigingen willen graag een kunstgrasveld tot hun beschikking hebben. Op deze velden kan namelijk (bijna) altijd gespeeld worden, waardoor trainingen en wedstrijden vaker door kunnen gaan dan op natuurgras. Daarnaast worden kunstgrasvelden veel gebruikt door kinderen, wat sportstimulerend werkt. Nadeel van dit gebruik is wel dat de kunstgrasvelden extra worden belast en meer onderhoud nodig hebben en mogelijk eerder een topaagrenovatie nodig hebben. Voor dit onderwerp zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd;

- *Natuurgrasvelden hebben de voorkeur. De gemeente zet daarom in op de aanleg en behoud van natuurgrasvelden. Mocht op basis van de bespelingscapaciteit dit niet mogelijk zijn dan wordt er ingezet op de aanleg van hybridevelden. Mocht de aanleg van hybridevelden ook niet voldoende capaciteit opleveren dan kan er in het uiterste geval nog worden ingezet op de aanleg van kunstgrasvelden.*
- *De toplagen van de huidige kunstgrasvelden worden, indien niet noodzakelijk, niet meer gerenoveerd. Wanneer deze velden afgekeurd zijn worden deze velden, afhankelijk van de benodigde capaciteit, omgebouwd naar natuurgras- of hybridevelden.*

5.4 Beregening sportvelden (voetbal en korfbal).

Het veranderende klimaat krijgt steeds meer invloed op het sportveldenonderhoud. Het onderhoud en de intensiteit en frequentie van beregening vraagt een andere kijk en aanpak. Het is hierbij van belang dat er beregend gaat worden op maat. Een dergelijk specialisme kan niet worden verwacht van vrijwilligers van een sportvereniging.

Het op maat beregenen verzekert onder andere het gezond functioneren van de wortels van de grasmatten en voorkomt het vestigen van ongewenste kruiden als straatgras. Bij te weinig beregening gaan de gewenste sportveldgrassen dood, maar te veel beregening zorgt ervoor dat ongewenste kruiden als bijvoorbeeld straatgras zich optimaal in de grasmatten kunnen vestigen. Grote aandelen van straatgras zorgen ervoor dat de grasmatten zeer gevoelig worden voor speelschade. Straatgras wortelt namelijk niet diep genoeg. Hierdoor (bijvoorbeeld bij slidings) worden er eerder stukken gras uit het veld geschopt.

In de gemeente is het beleid nu dat de voetbal- en korfbalverenigingen zelf de velden beregenen. Als het gras door hitte enigszins bruin wordt willen voetbalverenigingen vaak direct gaan beregenen. Door de beregening ontstaat veel straatgras en daardoor ziet het veld er 'mooi groen' uit. Veel verenigingen hebben de afgelopen jaren geïnvesteerd in beregeningsinstallaties. Als de gemeente de beregening nu weer op zich neemt zullen deze installaties waarschijnlijk overbodig zijn. Voor dit onderwerp zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd;

- *De gemeente gaat zelf de benodigde sportvelden beregenen.*
- *De gemeente staat niet toe dat de sportverenigingen de velden nog zelf gaan beregenen.*

5.5 Tennis en overige sportverenigingen.

De tennis- en overige sportverenigingen zijn zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud op de complexen. Over het algemeen kunnen dergelijke verenigingen zich ook financieel zelf redden. Wel heeft de gemeenteraad in 2018 besloten dat voor de tennisverenigingen éénmalig de

bekostiging van de renovatie van één baanblok per tenniscomplex voor rekening van de gemeente komt. Daarnaast is er incidenteel een subsidie gegeven voor de overige buitensportverenigingen (bijvoorbeeld de Fierljepvereniging Buitenpost). Voor dit onderwerp zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd;

- *De gemeente investeert niet in het onderhoud en beheer van accommodaties voor tennis- en overige buitensportverenigingen.*
- *De gemeente draagt de gehele accommodaties van de tennisverenigingen in eigendom (via een recht van opstal óf recht van erfpacht) over aan de betreffende verenigingen.*
- *De gemeente brengt geen huur in rekening.*

5.6 Opstallen.

Op de sportcomplexen staan allerlei opstallen (bijv. kleedkamers, kantine, ballenvangers, leunhekwerken, dug-outs, lichtmasten). In het huidige beleid is de gemeente aansprakelijk voor al deze opstallen. De verenigingen zijn echter wel verantwoordelijk voor het onderhoud van diverse van deze opstallen. Dit werkt onduidelijkheid over 'wie doet nu wat' in de hand. Veel verenigingen hebben de diverse opstallen zelf bekostigd en gedragen zich als ook eigenaar. Om duidelijkheid te scheppen wordt voorgesteld om alle opstallen op de sportcomplexen in eigendom (via een recht van opstal óf recht van erfpacht) over te dragen aan de buitensportverenigingen. Het voordeel voor de gemeente, bij overdracht van de opstallen, is dat zij niet meer de kosten voor de vervanging / vernieuwing hoeft te dragen. Het nadeel is dat de gemeente minder inspraak heeft in de staat van de opstallen en de vervanging daarvan. Echter om de veiligheid te borgen laat de gemeente de opstallen op de sportparken wel viermaal per jaar keuren.

Het voordeel voor de verenigingen is dat zij als eigenaar van de opstallen voor meer subsidies in aanmerking komt (hiervoor komt de gemeente niet in aanmerking) en een hypotheek zouden kunnen afsluiten. De vereniging kan als eigenaar verbeteringen aan het complex realiseren en is niet afhankelijk van de gemeente. Het nadeel voor de overdracht van de opstallen voor de verenigingen is dat zij geheel voor de vervangingskosten van deze opstallen komt te staan en aansprakelijk hiervoor worden. Voor dit onderwerp zijn de volgende uitgangspunten geformuleerd;

- *De gemeente draagt alle opstallen (behalve de vaste doelen) op de sportparken in eigendom over aan de betreffende sportverenigingen.*
- *Opstallen rondom de velden (bijvoorbeeld leunhekwerken, ballenvangers) die niet meer 5 jaar goed kunnen functioneren worden voor overdracht door de gemeente vernieuwd vervangen.*
- *Verenigingen worden volledig verantwoordelijk voor de bekostiging van de opstallen op de sportparken.*
- *Verenigingen worden volledig aansprakelijk voor de opstallen op de sportparken.*

5.7 Huurtarieven.

Bij akkoord op de genoemde voorstellen worden de verenigingen eigenaar van de opstallen op de sportparken en de tennisverenigingen worden geheel eigenaar van de sportparken. Door deze overdracht zullen de verenigingen extra kosten krijgen. Het overdragen van opstallen zonder enige compensatie voelt als oneerlijk en zal ook niet goed vallen bij de verenigingsbesturen. Normaliter zou het dan voor de hand liggen om een subsidieregeling in te stellen voor een bijdrage in het vernieuwen van opstallen. Als compensatie van deze kosten wordt voorgesteld

om geen huur meer voor de buitensportverenigingen in rekening te brengen. De verenigingen kunnen deze bijdragen dan bijv. reserveren en in vernieuwing van de opstallen steken.

Nadeel voor de gemeente is dat met het vervallen van de huur ongeveer € 55.000 aan inkomsten wordt misgelopen. Daar tegenover staat wel dat er geen subsidieregeling hoeft te worden gemaakt en is er ook een capaciteitsvoordeel voor de organisatie. In de toekomst hoeven dan namelijk geen subsidieverzoeken worden behandeld en de werkzaamheden voor het innen van de huur hoeven niet meer te worden uitgevoerd.

- *Na de overdracht van de opstallen zal de gemeente geen huur meer in rekening brengen bij de buitensportverenigingen. De verenigingen kunnen deze bespaarde kosten zelf in zetten, bijvoorbeeld voor het onderhoud van de opstallen.*

5.8 Buitensportaccommodatie in ieder dorp

Op 11 juli 2024 is er door de gemeenteraad een motie aangenomen waarin aandacht wordt gevraagd voor het behoud van buitensportaccommodaties in alle dorpen. In de motie wordt onder andere aangegeven dat ‘sporten’ in eigen dorp voor met name jongeren drempelverlagend werkt en dat een sportvereniging voor levendigheid en verbinding in het dorp zorgt alle dorpen. Voor dit onderwerp is het volgende uitgangspunt geformuleerd;

- *Er wordt gestreefd naar een buitensportaccommodatie in ieder dorp. Indien blijkt dat op basis van bovengenoemd beleid er in een dorp onvoldoende draagvlak is voor buitensport is het niet de verantwoordelijkheid van de gemeente om koste wat kost een accommodatie in de lucht te houden.*

6. Planning vervolgstappen.

Hieronder ziet u de vervolgstappen (inclusief planning) die nog moeten worden doorlopen om tot implementatie van nieuw buitensportaccommodatiebeleid te komen.

1. Meningvormend debat gemeenteraad op 10 april 2025.
2. Gesprekken voeren met alle buitensportverenigingen over de uitgangspunten. De input (wensen en bedenkingen) van de gemeenteraad wordt in deze gesprekken meegenomen (april t/m juli 2025).
3. Afwegen van de wensen en bedenkingen en deze zo nodig verwerken in het voorstel voor nieuw buitensportaccommodatiebeleid incl. financiële doorrekening (juli t/m september 2025)
4. Het gemeentebestuur de definitieve voorstellen, ter besluitvorming, voorleggen (oktober 2025).
5. Na besluitvorming alle benodigde acties in gang zetten om te zorgen dat het beleid geborgd wordt binnen de organisatie (oktober - december 2025).
6. Aan de hand van het nieuwe buitensportaccommodatiebeleid nieuwe overeenkomsten (huur, opstal, erfpacht) opstellen en laten ondertekenen (oktober – december 2025).